

REEVALUARE ȘI REORGANIZARE TEMATICĂ A EXPOZIȚIEI PERMANENTE DIN CADRUL MUZEULUI PONI – CERNĂTESCU IAȘI

Monica NĂNESCU

Muzeul PONI – CERNĂTESCU din Iași, inaugurat la 7 noiembrie 1991 sub titulatura inițială de Muzeul Chimiei ieșene PETRU PONI, are menirea de a înlesni publicului cunoașterea vieții și a operelor științifice ale unor importante personalități ale chimiei românești.

El cuprinde astăzi ansamblul arhitectonic alcătuit din parcul și casa familiei Poni, situate pe strada M. Kogălniceanu nr. 7 B, și posedă un patrimoniu bazat exclusiv pe donațiile succesive ale prof. univ. dr. Margareta Poni – fiica lui Petru Poni (din anul 1971), prof. Florica Mageru – nepoata savantului (din anul 1974), prof. univ. dr. Elena Bogdan – fiica acad. Petru Bogdan (din anul 1990) și dr. Octav Gheorghiu – fiul acad. C.V. Gheorghiu (din 1990).

Biblioteca PETRU PONI

Expoziția permanentă este de tip modular, fiecare încăpere conținând exponate ce prilejuiesc evidențierea unor tematici distincte legate principial de specificul așezământului, specific rezultat prin alăturarea firească, într-o ordine care nu ține cont întotdeauna de cronologie, a unor valoroase mărturii legate de istoria chimiei din țara noastră.

Astăzi, circuitul expozițional cuprinde: Holul de primire, Sufrageria, Camera "Biblioteca", Camera dedicată lui Radu Cernătescu, Camera "Matilda Cugler-Poni" și Camera Personalităților ieșene din domeniul chimiei.

Holul de primire

Sufrageria PETRU PONI

Inițial, nu exista în muzeu o subdiviziune tematică destinată prezentării vieții și activității literare a poetei Matilda Cugler-Poni, actuala configurație expozițională fiind rezultatul unei reevaluări și reorganizări tematice.

Expoziția permanentă dintr-un muzeu are un caracter stabil, suferind mai puține transformări în timp.

Remodelările periodice vizează ghidajul, expoziția propriu-zisă sau clădirea ce găzduiește obiectele de patrimoniu. Factorii care impun reorganizări nu acționează toți deodată, ci prezintă praguri critice de manifestare la intervale diferite de timp. Concretizarea tematică a proiectului de remodelare, la Muzeul PONI-CERNĂTESCU, a ținut seama de respectarea arhitecturii și decorațiilor interioare, obligatorie fiind conservarea integrității construcției.

Din punctul de vedere al patrimoniului, reevaluarea s-a impus în urma generoaselor oferte ale doamnei prof. Florica Mageru (din anii 1992, 1994, 1997, 1998) și ale domnului dr. Octav Gheorghiu (din anii 1994, 1997, 1999),

care au condus la o îmbogățire patrimonială cu documente și obiecte personale aparținând familiilor Poni, Cugler și Gheorghiu. Un alt motiv al reorganizării l-a constituit modificarea substanțială a interesului publicului, sondajele de opinie anuale indicând faptul că majoritatea vizitatorilor a preferat să aprofundeze cunoștințele legate de memorialistică și a manifestat mai puțină disponibilitate pentru receptarea datelor referitoare la istoricul industriei de profil chimic, astfel încât s-a optat pentru schimbarea amplasamentului vitrinelor destinate prezentării contribuțiilor din domeniul tehnologiei și cercetării ale industriei și școlii superioare de chimie. În consecință, în stânga holului de primire s-a creat un spațiu adecvat amplasării exponatelor din camera "Matilda Cugler-Poni".

Expoziția de bază, definibilă prin dimensiune tematică, dimensiune estetică și amplasament funcțional, posedă în general un număr limitat de variante de remodelare. Limitele sunt impuse de titulatura instituției muzeale, de mărimea și valoarea patrimoniului, de disponibilitatea și funcționalitatea cadrului de expunere, de gradul de flexibilitate a perimetrului ghidajului curent, de așezarea în teritoriul stradal a clădirii în care ființează muzeul. Firesc, ghidajul trebuie să țină cont de limitele menționate ca de niște repere și să nu le interpreteze ca pe niște obstacole sau bariere impenetrabile situate între tematica generală și continua erodare a imaginii pe care o oferă publicului suita de obiecte expuse într-o ordine impusă de criterii care nu mai sunt actuale, putându-se obține, astfel, un efect de remodelare tematică de suprafață doar prin folosirea intensivă a ghidajului, aflat în strânsă relație de complementaritate cu un proces de reevaluare patrimonială și de reancoraj ideatic.

În cazul Camerei "Matilda Cugler-Poni" s-a operat mai întâi o restructurare a ghidajului propriu-zis, utilizându-se totodată și spațiul existent înainte de reorganizarea tematică, pentru a expune unele dintre obiectele aflate acum în depozitul muzeului.

În consecință, Camera "Matilda Cugler-Poni" oferă publicului peste douăzeci și cinci de obiecte care au aparținut familiilor Cugler și Poni; piesele de mobilier, picturile, fotografiile și documentele expuse reconstituie ambianța începutului de secol al XX-lea, într-un spațiu al sensibilității poetice și al rigorii științifice, împletite sub semnul sobrietății intelectuale a savantului Petru Poni și al sublimului amfitrioanei muzelor, Matilda Cugler-Poni.

Așadar, binoclul de sidef, caseta din lac japonez pentru podoabe, caseta din lemn de nuc având inscripționată pe capac o floare de colț sunt aranjate într-o ordine ce alcătuiește o spirală cu punctul de plecare situat în centrul camerei, piesele de mobilier descriind o traiectorie a amintirilor, un desen al mărturiilor despre viața și opera poetică a soției lui Petru Poni; două șifoniere cu oglinzi reflectă lumina către portretul-litografie al Matildei, care revine în zona interesului vizual al publicului și prin fotografia realizată în anul 1920.

Această reorganizare tematică a condus la o succesiune de activități: Camera "Matilda Cugler-Poni" este locul destinat întâlnirilor cu diverse personalități din sfera culturii, dialogurilor "Tehnică – Umanism", conferințelor pe teme de istoria literaturii, lansărilor de carte ș.a.

Din punctul de vedere arhitectonic, reevaluarea și reorganizarea tematică la Muzeul PONI – CERNĂTESCU cuprinde și o importantă acțiune de reconstituire și reamenajare a parcului. În acest sens s-a elaborat un proiect, a cărui realizare s-a finalizat în anul 2000, proiect având ca scop reconstituirea "Chioșcului poeziei" amplasat pe movila dinspre stradă, a fântânii situate la capătul aleii pietonale ce comunică cu calea de acces principală și delimitarea traseului de vizitare a parcului printr-un parcurs ce oferă posibilitatea unei percepții echilibrate atât din punctul de vedere estetic cât și din cel peisagistic.

Chioșcul este construit din lemn de brad și respectă arhitectura celui existent în acel loc până în anul 1980.

**Chioșcul din parcul Muzeului
PONI – CERNĂTESCU**

Aleile realizează un decupaj proporționat al spațiului verde, punând în evidență arborii de diferite specii, rondurile cu flori, denivelările naturale. Fântâna, a cărei reconstituire nu a putut beneficia din păcate de mărturii fotografice, întregeste imaginea parcului constituind o contrapondere de formă și volum față de clădirea muzeului și verticala moderată a "Chioșcului poeziei". Aici este locul predilect pentru concursuri de poezie, întâlniri cu personalități din sfera literaturii, istoriei, artei și muzicii.

În ansamblu, expoziția de bază a Muzeului PONI – CERNĂTESCU din Iași generează, prin aceste reorganizări, un interes larg al publicului ieșean pentru obiectele expuse și concretizează în chip fericit o relație deschisă, reciproc profitabilă, informativ-culturală și o dezvoltare continuă a patrimoniului.